

ACADEMIA ROMÂNĂ
Institutul de Istoria Artei "G. Oprescu"

RAPORT ANUAL DE ACTIVITATE ȘTIINȚIFICĂ

- 2010 -

Institutul de Istoria Artei „George Oprescu” participă la programul fundamental nr. 2/2003 al Academiei Române ENCICLOPEDIA ARTELOR ÎN ROMÂNIA (v. Anexa).

În cursul anului 2010 au fost publicate 4 cărți de autor, 16 fișe de artiști în *Saur Künstlerlexikon* și 3 studii în volume colective apărute în străinătate. În revistele de specialitate ale Academiei Române au fost publicate 14 articole, iar alte 5 se află sub tipar. Cercetătorii au publicat numeroase articole în presa culturală și au elaborat cataloage pentru diverse expoziții. Au fost prezentate 12 comunicări la sesiuni științifice internaționale și 22 comunicări la sesiuni naționale.

S-au obținut două granturi individuale de la organizații internaționale: **Irina Cărăbaș** - bursa GENEC, Colegiul Noua Europa (octombrie 2010 – februarie 2011) în programul „Artele vizuale în România. 1945-2000” cu proiectul *The Romanian Avant-garde in its Afterlife. M.H. Maxy as Communist Painter* și **Lucian Sinigaglia** – expert cheie în grantul *Reducerea asimetriilor din INTRASTAT*, secțiunea Comerț internațional cu bunuri culturale, în cadrul programelor Phare - Multi Country, nr. grant. 20722.2009.001-2009.570. De asemenea, a fost obținut un grant de la Academia Română: **Irina Cărăbaș** - Grant de cercetare la Institutul de artă, Varșovia, 1-15 sept. 2010. **Lucian Sinigaglia** lucrează ca expert independent în proiectul *Valorificarea și managementul patrimoniului construit în context intercultural* - PATRIV@L - 92119, CDCAS, înregistrat sub nr. 565/D9/01.10.2008.

Institutul a organizat trei expoziții la Muzeul Național al Literaturii Române, fiecare având un catalog tipărit: *Veneția în arta plastică românească* (martie), *Ion Vlasiu – Portrete de scriitori* (aprilie), *A.E. Baconsky – acuarelist și desenator* (iunie).

În noiembrie, artistul mexican Marcelo Balzaretti a susținut la sediul IIA prelegerea *Practici artistice contemporane în gravură*. Manifestarea a făcut parte din programul International Experimental Engraving Biennial (IEEB4, 20 noiembrie - 30 ianuarie 2011).

La Centrul de studii brâncușiene „Barbu Brezianu” s-au continuat operațiunile de inventariere și clasare a arhivei și s-a organizat colochiul *Arhiva Vie – în jurul donației Barbu Brezianu*, care a avut loc la institut pe 9 decembrie 2010.

Sesiunea anuală de comunicări științifice a Secției de artă medievală a Institutului de Istoria Artei „G. Oprescu” s-a desfășurat în zilele de 16 și 17 decembrie 2010.

Primul volum (A-G) din *Dicționarul sculptorilor din România* a fost pregătit pentru tipar și predat la Academie.

Lucrările simpozionului *Viitorismul azi. 100 de ani de la lansarea manifestului futurist* au fost tipărite la Editura Academiei Române într-un număr special al revistei *Studii și Cercetări de Istoria Artei. Seria Arte Plastice*, apărut în decembrie 2010.

Cercetătorii din institut conduc doctorate, sunt membri în comitetele editoriale ale revistelor Academiei Române, ale unor reviste internaționale de specialitate și participă la conducerea organizațiilor naționale și internaționale de profil.

1. Articole științifice publicate în reviste

a) publicate în reviste ISI (se indică și factorul de impact): -

b) publicate în reviste ale Academiei Române:

1. **Constantin Ciobanu:** „L’iconographie de l’ Hymne Acatiste dans les fresques de l’église St. Onuphre du monastère Lavrov et dans la peinture extérieure moldave au temps du premier règne de Petru Rareș”, *Revue Roumaine d’Histoire de l’Art. Série Beaux-Arts*, Tome XLVII, 2010, p. 3-24;
2. **Constantin Ciobanu:** „Ruzsa György, *Bronzba zârt áhitat. Az orosz fémikonok muvészete és teológiája (Dévotion incorporée en bronze. L’art et la théologie des icones russes en métal)*, Ed. Pest Megyei, Muzeumok, 2009” – recenzie în *Revue Roumaine d’Histoire de l’Art. Série Beaux-Arts*, Tome XLVII, 2010, p. 103-104;
3. **Constantin Ciobanu:** „Armoniile numerologice ale Acatistului de la Arbore”, *Ars Transsilvaniae*, Tom XX, 2010, p. 79-104;

4. **Marina Sabados:** „Iconografia crucilor sculptate din Moldova în secolul al XVI-lea”, *Ars Transsilvaniae*, Tom XX, 2010, p. 69-77;
5. **Marina Sabados:** „L’iconostase de Rădeana-Bacău”, *Revue Roumaine d’Histoire de l’Art. Série Beaux-Arts*, Tome XLVII, 2010, p. 31-55;
6. **Constanța Costea:** „Notes on the Akathistos at Arbore”, *Revue Roumaine d’Histoire de l’Art. Série Beaux-Arts*, Tome XLVII, 2010, p. 25-31.
7. **Ioana Iancovescu:** „De nouveau sur la peinture du Skite des Sts Apotres de Hurezi”, *Revue Roumaine d’Histoire de l’Art. Série Beaux-Arts*, Tome XLVII, 2010, p. 55-63;
8. **Ioana Vlasiu:** „Arta viitorului în România la început de secol XX”, în *Studii și Cercetări de Istoria Artei. Seria Arte Plastice*, număr special „Viitorismul azi”, 2010;
9. **Ioana Vlasiu:** „Ștefan Nenițescu, Scrieri de istoria artei și de critică” – recenzie în *Revue Roumaine d’Histoire de l’Art. Série Beaux-Arts*, Tome XLVII, 2010, p. 99-100;
10. **Gheorghe Vida:** „Matis Teutsch și elaborarea unei semiotici plastice originale”, *Studii și Cercetări de Istoria Artei. Seria Arte Plastice*, număr special „Viitorismul azi”, 2010.
11. **Irina Cărăbaș:** „Journée d’études, Viitorismul azi / Le futurisme aujourd’hui (București, Institutul de Istoria Artei „G.Oprescu”, 20 fev. 2009)” – cronică în *Revue Roumaine d’Histoire de l’Art. Série Beaux-Arts*, Tome XLVII, 2010, p. 89-90;
12. **Irina Cărăbaș:** „Roland Prügel, Im Zeichen der Stadt. Avantgarde in Rumänien 1920-1938” – recenzie în *Revue Roumaine d’Histoire de l’Art. Série Beaux-Arts*, Tome XLVII, 2010, p. 102-103;
13. **Irina Cărăbaș:** „«Viața trebuie reinventată». Note despre pictopoezie și futurism”, *Studii și Cercetări de Istoria Artei. Seria Arte Plastice*, număr special, 2010, Editura Academiei, p. 33-45.
14. **Olivia Nițis:** „Session internationale de communications: Féminisme et culture. Développement et perspectives dans l’histoire de l’art et l’analyse culturelle (București, Institutul de Istoria Artei „G.Oprescu”, 27 nov. 2009)” - cronică în *Revue Roumaine d’Histoire de l’Art. Série Beaux-Arts*, Tome XLVII, 2010, p. 92-94.
15. **Daniela Gheorghe:** „Institutions théâtrales dans l’espace danubien”, *Studii și Cercetări de Istoria Artei. Teatru, Muzică, Cinematografie, Serie nouă*, Tomul 4-5 (48-49), 2010-2011, 18 p. (sub tipar).

16. **Iolanda Berzuc:** „Emil Botta și Mihai Popescu: în oglinda spartă”, *Studii și Cercetări de Istoria Artei. Teatru, Muzică, Cinematografie, Serie nouă*, Tomul 4-5 (48-49), 2010-2011, 8 p. (sub tipar).
17. **Lucian Sinigaglia:** „Henrik Ibsen în România (III)”, *Studii și Cercetări de Istoria Artei. Teatru, Muzică, Cinematografie, Serie nouă*, Tomul 4-5 (48-49), 2010-2011, 27 p. (sub tipar);
18. **Lucian Sinigaglia:** „Anca Florea - Opera Română. Deceniul șase. 1971-1981” – recenzie în *Studii și Cercetări de Istoria Artei. Teatru, Muzică, Cinematografie, Serie nouă*, Tomul 4-5 (48-49), 2010-2011, 4 p. (sub tipar);
19. **Vlad Bedros:** *The Lamb of God in Moldavian Mural Decorations*, predată la *Revue des Etudes Sud-Est Européennes*.

c) publicate în reviste din străinătate non-ISI:

1. **Constantin Ciobanu:** „Iconografia Voronețului”, în anuarul *Arta - 2010* (seria Arte Vizuale), Institutul Patrimoniului Cultural al Academiei de Științe a Republicii Moldova, Chișinău, 2010, p. 5-21;

d) publicate în alte reviste din țară :

1. **Tereza Sinigalia:** „Două biserici gotice din Sudul Transilvaniei”, *Arhitectura medievală religioasă din Transilvania*, IV (2008), Editura Muzeului Sătmărean, 2010, p. 111-122.
2. **Ioana Vlasiu:** „Catalogul moștenirii Kalinderu”, în *Dilemateca*, nr. 51, august, 2010 (recenzie la Ruxandra Demetrescu, coord., *La ruinurile unui muzeu. Moștenirea Kalinderu. Catalog de sculpturi*, UNARTE, București, 2010).
3. **Ioana Vlasiu:** „Panoramă Art Deco”, în *Dilemateca*, nr. 52, septembrie 2010 (recenzie la Mihaela Criticos, *Art Deco în România*, Ed. Simetria, București 2010);

4. **Carmen Popa:** „Reprezentativitatea muzicii corale romanesti”, *Muzica*, revistă a Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România, nr. 1, ian. – mar. 2010.

2. Capitole în cărți monografice (volume colective)

a) din țară:

1. **Tereza Sinigalia:** „Altfel despre începuturile arhitecturii ecleziastice din Moldova”, în vol. *Creștinismul românesc și organizarea bisericească în secolele XIII-XIV. Știri și interpretări noi*, Editura Arhiepiscopiei Dunării de Jos, Galați, 2010, p. 513-531;
2. **Tereza Sinigalia:** „O biserică și un pictor italian la Iași în 1859”, în *Lucrările Simpozionului „Monumentul. Tradiție și Viitor”, ediția a XI-a (2009)*, Iași, 2010, Partea I, p. 309-328;
3. **Tereza Sinigalia:** capitolul „Decorația interioară. Lumină, culoare și simbol”, în vol. colectiv *Catedrala Sfântul Iosif*, Editura ARCB, 2010, p. 54-105, versiune română, versiune engleză / volume independente;
4. **Marina Sabados:** colaborare la volumul colectiv *Sfânta Mănăstire Putna*, Mănăstirea Putna, Ed. „Mitropolit Iacov Putneanul”, 2010, p. 150-157, 160-165, 323-325, 363-364;
5. **Ioana Vlasiu:** *Statui, istorie și vandalism. România 1944-1990*, în volumul Alina Șerban (coord.), *Materie și memorie*, Institutul Cultural Român, București, 2010 (în curs de apariție);
6. **Manuela Cernat:** Studiu în volumul colectiv „Mircea Veroiu”, ed. Carminis;
7. **Manuela Cernat:** Studiu în vol. colectiv „George Littera”, UNATC Press.

b) din străinătate:

1. **Ioana Vlasiu:** „Cultăt căm iscustvoto: cac opităt ot Miunhen veșce prenisen b Rumănia, 1900-1915”, în vol. *Moderno i săvremenno - za izkustvoto i negovite istorii* (coord. Irina Genova), Nov Bălgarschi Universitet, Sofia, 2010, p.51-65.
2. **Olivia Nițiș:** „Material Histories: Feminism and Feminist Art in Post-Revolutionary Romania”, în antologia *Gender Check: A Reader - Art and Theory in Eastern Europe*, edited by Bojana Pejić, Erste Foundation & Museum Moderner Kunst Stiftung Ludwig Wien, Published by Verlag der Buchhandlung Walter König, Köln, 2010, ISBN 978-3-86560-883-3, p.351-365.
3. **Constantin Ciobanu:** *Programul iconografic al bisericii Sf. Gheorghe a mănăstirii Voroneț*, în Andrei Eșanu, Valentina Eșanu, *Mănăstirea Voroneț. Istorie. Cultură. Spiritualitate*, Ed. Pontos, Chișinău, 2010, p. 93-107.

3. Participare la elaborarea de lucrări de amploare: atlase, dicționare, enciclopedii, alte lucrări similare

a) din țară:

1. **Daniel Suceava:** *Dicționar de termeni muzicali*. Academia Română. Institutul de Istoria Artei „G. Oprescu”. Ediția a III-a, revăzută și adăugită. Ed. Enciclopedică, București, 2010, 593 p. ISBN 978-973-45-0606-4. Redactori coordonatori: Gh.Firca, D. Suceava.
2. **Daniel Suceava:** referințe pentru Austria, Bulgaria, Cehia, Cipru și Danemarca (cf. *Nota editorului*, p. LXXX), în Virgil Cândea, *Mărturii românești peste hotare: creații românești și izvoare despre români în colecții din străinătate*, serie nouă, vol. I, Albania–Etiopia, Ed. Biblioteca Bucureștilor, București, 2010.

b) din străinătate:

1. *Saur Künstlerlexikon*, München-Dresda, 2010:

Gheorghe Vida – 2 fișe

Ioana Vlasiu – 9 fișe

Irina Cărăbaș - 2 fișe

Ruxanda Beldiman – 3 fișe

4. Cărți

a) publicate la edituri din țară:

1. **Ozana Alexandrescu** și **Daniel Suceava**: *Catalogul manuscriselor muzicale de tradiție bizantină din secolul al XVIII-lea. Fondul grecesc din Biblioteca Academiei Române*, vol. I, Ed. Muzicală, București, 2010, 273 p., ISBN general 978-973-42-0579-0. ISBN volumul I 978-973-42-0580-6. Volum apărut sub egida Academiei Române și a Institutului de Istoria Artei „G. Oprescu”;
2. Carmen Popescu (coord.), **Irina Cărăbaș**, Ruxandra Demetrescu: *(DIS)CONTINUITĂȚI. Fragmente de modernitate românească în prima jumătate a secolului al 20-lea*, București, Ed. Simetria, 2010 (versiune și în limba engleză);
3. **Silviu Angelescu**: *Portretul literar*, ed. a II-a, Ed. Muzeului Național al Literaturii Române, București, 2010;
4. **Silviu Angelescu**: *Mitul și literatura*, ed. a III-a, Ed. Tracus Arte, București, 2010.

b) publicate la edituri din străinătate: -

5. Rapoarte, studii, alte documente întocmite la cererea autorităților de stat:

1. **Silviu Angelescu:** evaluări, referate teze de doctorat, Școala Postdoctorală Universitatea București.
2. **Tereza Sinigalia:** Consultanță comisii de specialitate – șantiere de restaurare Brașov, Timișoara, Iași. Referent oficial în Comisii de Doctorat la Universitatea Națională de Arte, București; Universitatea de Arte „G. Enescu”, Iași, Facultatea de Arte Plastice, Decorative și Design; Universitatea de Arte Cluj-Napoca; Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca; Universitatea Valahia, Târgoviște. Expert în proiectele „Doctoratul în Școli de Excelență” și „Evaluarea cercetării în învățământul superior de artă” din cadrul Programului „Proiecte strategice pentru învățământul superior” al Ministerului Educației și Cercetării.
3. **Ioana Vlasiu:** Consultanță privind evaluarea unor tablouri la solicitarea Academiei Române. Participare la lucrările Comisiei pentru evaluarea cercetării în domeniul artelor din cadrul Ministerului Învățământului.
4. **Ioana Iancovescu:** Participare la elaborarea Raportului final asupra stării patrimoniului național, solicitat de Comisia Prezidențială pentru Patrimoniul Național. Raport asupra stării de conservare a picturii murale de la paraclisul mănăstirii Tismana (capitolul de istoria artei). Consultanță pe șantierul de restaurare a picturii murale de la mănăstirea Tismana.
5. **Gheorghe Vida:** Evaluarea proiectelor culturale AFCN, aria Arte vizuale și arhitectură, pentru Ministerul Culturii și Patrimoniului Cultural.
6. **Ruxanda Beldiman, Corina Teacă și Irina Cărăbaș:** membre în Comisia de inventariere a colecțiilor de artă ale Academiei Române (colecțiile George Oprescu, Aurel Avramescu, Dumitru Minovici, George Călinescu, Mara Bâscă, Victor Eftimiu).
7. **Manuela Cernat:** Referent în Comisii pentru Susținerea Tezei de Doctorat – UNATC, SNSPA, Universitatea București. Președinte al Juriului Premiilor Naționale de Televiziune.
8. **Pavel Șușară:** Rapoarte de expertiză judiciară, dosarele Vergu, Curcan și Manu.
9. **Daniela Gheorghe:** la solicitarea Academiei Române au fost create patru site-uri menite să prezinte pe internet activitatea IIA: a) site-ul Institutului de Istoria Artei (www.istoria-artei.ro): structură, texte de prezentare, ilustrații, arhivarea activității științifice; b) site pentru periodicul *Revue Roumaine d'Histoire de l'Art. Série Beaux-Arts* (<http://www.rrha.istoria-artei.ro>): concepție grafică, texte în limba engleză, arhivarea numerelor revistei începând cu anul 2007; c) site pentru periodicul *Studii și Cercetări de*

Istoria Artei. Teatru, Muzică, Cinematografie (<http://www.scia-tmc.istoria-artei.ro>): concepție grafică, texte în limbile română și engleză, arhivarea numerelor revistei începând cu anul 2007, index autori; d) site pentru popularizarea rezultatelor proiectului CERES *Efectul Marin Preda în arta românească* (<http://www.efectul-preda.istoria-artei.ro/>).

6. Brevete de invenție - nu este cazul.

Anexă

Programul nr. I: **ENCICLOPEDIA ARTELOR ÎN ROMÂNIA** (program fundamental)

1. *Arta din România în Evul Mediu. Repertoriu iconografic: Iconografia bisericii Înălțarea Sf. Cruci din Pătrăuți, jud. Suceava.* Coord.: Tereza Sinigalia
2. *Repertoriul iconostaselor din Moldova. Județul Suceava, sec. XVI-XVIII.* Coord.: Marina Sabados (redactare fișe de iconostase din a doua jumătate a sec. XVIII).
3. *Dicționarul pictorilor din România, literele A-G.* Coord.: Gheorghe Vida.
4. *Dicționarul colecțiilor și colecționarilor din România.* Coord.: Ioana Vlasiu (lucrarea continuă din 2008).
5. *Catalogul manuscriselor psaltice grecești.* Coord.: Ozana Alexandrescu și Daniel Suceava.

6. Repertoriul biobibliografic al autorilor și copiștilor de muzică psaltică care au activat pe teritoriul României de la origini până la sfârșitul secolului al XIX-lea. Coord.: Ozana Alexandrescu și Daniel Suceava.

7. Dicționarul instituțiilor teatrale din România (teatre, presă, instituții de învățământ). Coord.: Daniela Gheorghe.

8. Studiul monografic „Muzica românească în perioada 1940-1947” – finalizat, destinat revistei *Studii și Cercetări de Istoria Artei. Teatru, Muzică, Cinematografie, Serie nouă*. Monografia „Muzica românească, sub toate aspectele ei, în perioada 1940-1947” – proiect în derulare (propos Academiei Române); cuprinde până în prezent 152 fișe de muzicieni. „Dicționarul ansamblurilor camerale, corale, orchestrale simfonice românești” – proiect în derulare (propos Institutului de Istoria Artei „G. Oprescu”). Coord.: Carmen Popa.

9. Personalități românești pe scenele și ecranele lumii. Coord.: Manuela Cernat.